

Бесник Фетаху,
Д-р на катедрата за политички
науки,
Факултет за општествени науки
Универзитет во Тирана

Besnik Fetahu,
PhD at Department of Political
Science,
Faculty of Social Science
University of Tirana

ДЕЦА ПИТАЧИ ВО КОСОВО

CHILD BEGGARS IN KOSOVO

АПСТРАКТ

ABSTRACT

Конвенцијата на Обединетите нации за правата на детето гарантира заштита на децата од сите облици на работа која би можела да биде опасна за нивната благосостојба, да има влијание врз нивното образование и да биде штетна за нивниот психо-социјален развој на долг рок. Во Косово постоеше културна традиција, кога децата се присилуваа да работат за поддршка на потребите на нивното семејство. Тие се грижеа за добитокот, помагаа околу куќата и ја обработуваа земјата. Во последниве години, бројот на деца питачи по улиците на градовите во Косово е во пораст. Не постои студија во врска со овие прашања, со цел да се идентификуваат главните фактори кои влијаат врз порастот на овој феномен. Целта на овој труд е да се истражат навиките и активностите на децата питачи преку користење квалитативни методи на истражување. Со примена на методот на интервју

The child beggars, using qualitative methods of research. By using the method of interview, this paper does not represent the total scope of child beggars in Kosovo, but provides information based on 20 different cases regarding this issues. The aim of this paper is to understand and to analyze the overall perception of the public opinion, concerning the relationship between child labor and education. It will try to identify and reflect on the types of common activities among children who work, their working conditions and the links between child labor and education. The paper will note that some of these children are forced onto the streets by their parents. Also, we will not exclude the possibilities that lie behind these children's tutors, who are trying to use children, in-

овој документ не го претставува вкупниот обем на децата питачи во Косово, но дава информации врз основа на 20 различни случаи во врска со ова прашања. Целта на овој труд е да се разбере и да се анализира целокупната перцепција на јавното мислење во врска со односот помеѓу детскиот труд и образованието. Тој ќе се обиде да ги идентификуваат и да ги одрази видовите на заедничките активности кај децата кои работат, нивните услови за работа и врските помеѓу детскиот труд и образованието. Овој труд ќе забележи дека некои од овие деца се принудени да питачат на улиците од страна на нивните родители. Исто така, не се исклучуваат можностите кои стојат зад овие воспитувачи на децата, кои се обидуваат да ги искористат, а потоа во тоа да постојат елементи на трговија со луѓе. Овие се најважните прашања што ќе се разгледаат во овој труд.

Клучни зборови: дете питач; трговија со луѓе; сиромаштијата; благосостојба; криминални групи; заштита на децата.

ВОВЕД

Бројот на деца питачи расте секојдневно. Проучување на феноменот на

including elements of trafficking. These are the most important issues which will be elaborated in this paper.

Keywords: child beggar; trafficking; poverty; wellbeing; criminal groups; child protection.

INTRODUCTION

The number of child beggars is growing daily. Studying the phenomenon of begging is a higher risk step for researchers, taking into the consideration the stigmatization of this subject in society and above all the safety of children. Child beggars are exposed to various forms of violations from their dignity, their child rights, including: neglect, physical and emotional abuse, lack of access to education and registration. Child beggars are also facing other risks, such as their health and living condition in the environment in which they operate. Their ages mostly range from 8 to 13 years of age, and many of them are exploited and trafficked. The period from 2000 to 2010 was characterized with substantial number of child beggars from Albania, begging through Kosovo, especially through the streets of

питање претставува повисок степен на ризик за истражувачите, земајќи ја предвид стигматизацијата на оваа тема во општеството и пред сè безбедноста на децата. Децата питачи се изложени на различни форми на повреди на нивното достоинство, нивните детски права, вклучувајќи: занемарување, физичка и емоционална злоупотреба, недостаток на пристап до образованието и регистрација. Децата питачи се соочуваат и со други ризици по нивното здравје и условите за живеење во средината во која работат. Нивната возраст најчесто се движи помеѓу 8 и 13 години, а многу од нив се експлоатирани и подложни на трговија. Периодот од 2000-2010 година се карактеризираше со значителен број на деца питачи од Албанија, кои питаа низ Косово, особено низ улиците на урбаното подрачје (Шели, 2010 година, стр. 182). Ова претставува голем предизвик за државните институции да се справат со овој феномен, поради нивниот недостаток на надлежности во човечките и финансиските ресурси (Социјален работник, 2015 година). Имаше некои обиди од страна на Министерството за труд и социјална политика заедно со полицијата, за отстранување на децата кои питачат на улица, преку нивно враќање во сопствената родна земја, но не постоеја

urban areas (Shelley, 2010, p. 182). It is very challenging for the state institutions to manage this phenomenon, because of their lack of competences in human and financial resources (Social worker, 2015). There were some attempts by the Ministry of Labor and Social Welfare together with the Police Institution, to remove children from begging on the streets, by returning them to their homeland, but there were no programs of their treatment and rehabilitation, with the focus of their re-socialization into the society (Social worker, 2015). The study has proved that there are some cases of child beggars who have been used on the road and after a few years they became model of recruiting other children. This phenomenon was treated by other studies, but the conditions of begging depend on the internal factors of the countries. The main reasons of forcing them are the social and economic difficulties which their families are facing. In this situation, the families and in special conditions and the children are often subject in conflict with the law for committing minor crimes. The society with their institutions, should take active role in preventing this phenomenon through different welfare and rehabil-

програми за нивен третман и рехабилитација, со фокус на нивната ресоцијализација во општеството (Социјален работник, 2015 година). Студијата покажа дека постојат некои случаи на деца питачи кои биле користени на улиците и по неколку години тие станаа модел на регрутирање на други деца. Овој феномен беше третиран од страна на други студии, но условите за питање зависат од внатрешните фактори на земјите. Главните причини за вршењето притисок врз нив се социјалните и економските тешкотии со кои се соочуваат нивните семејства. Во оваа ситуација, семејствата и во посебни случаи децата, се често во судир со законот поради извршување помали кривични дела. Општеството со своите институции, треба да преземе активна улога во спречување на оваа појава, преку различни програми за заштита и рехабилитација и избегнување децата во кој било момент да можат да бидат жртва на вклученост во различни кривични дела и да бидат жртви на трговија со луѓе, педофилија и други негативни цели (Шмиц, 2004, стр. 168). Институциите на семејството и училиштето треба да играат клучна улога во процесот на социјализација, бидејќи избегнувањето на инвестициите во овие институции ќе влијае негативно на личноста на де-

itation programs and preventing children from any moment to become the victim of involvement in various crimes and victim of trafficking, pedophilia and other negative purposes (Schmitz, 2004, p. 168). The institutions of family and school should play the key role in the process of their socialization, since the lack of investment in these institutions will negatively affect the personality of children, their health and cultural development, so it is possibility that in the future they will demonstrate aggressive behavior as a result of their past difficulties, and social marginalization that they have experienced.

METHODOLOGY

For the study of this phenomenon we used a combined methodology of research. This study is a quality research. It has made an analysis of the legal framework, government and international strategies, reports from local and international organizations, official data from different institutions and scientific literature from this field. Since the subject of the study is sensitive, for the purpose of this study we used the method of interview. We have interviewed

цата, на нивното здравје и културниот развој, па затоа постои можноста дека во иднина тие ќе покажат агресивно однесување како резултат на нивните тешкотии од минатото и социјалната маргинализација која ја доживеале.

МЕТОДОЛОГИЈА

За проучување на оваа појава се користи комбинирана методологија на истражување. Оваа студија е истражување на квалитетот. Таа направи анализа на правната рамка, владините и меѓународните стратегии, извештаите од локалните и меѓународните организации, официјалните податоци од различни институции и научна литература од оваа област. Со оглед на тоа што предметот на студијата е чувствителен, за целите на оваа студија се користи методот на интервју. Интервјуирани беа 10 испитаници од невладините организации кои се залагаат за правата на децата, полициски службеник, и деца кои питачат на улиците. На крајот, за резултатите отворено се разговараше со стручните лица од центрите за социјална работа. Интервјуата беа неструктурирани и целосно отворени, поради лесно добивање на емотивен израз од децата. Со учеството на децата во истражувањето тие нема да бидат општетени на

10 respondents from non-governmental organizations that advocate for the rights of children, police officers, and children who beg in the streets. Finally, the results were openly discussed with the experts from the centers for social work. The interviews were unstructured and fully open, in order to easily obtain the emotional expression from children. The children that participated in the survey will not be placed in danger in any way, and to avoid the risk of their identification, we used a protective measure of changing their specific details, such as the initials and their locations. All interviews were conducted individually in the different urban locations in Pristina where child beggars are mostly active. The interviews with the child beggars were not detailed and the researcher was focused on their emotional expression, on the other hand interviews with experts were completely detailed, making efforts to identify the causes of this phenomenon. Researcher explained that all the information provided for the purposes of this study will remain anonymous and ensure that necessary measures have been taken to prevent any harm caused to the children of this study. The development of these

кој било начин, и за да се избегне ризикот од нивната идентификација, се користи заштитна мерка за промена на нивните специфични детали, како што се иницијалите и нивните локации. Сите интервјуа беа спроведени поединечно во различни урбани локации во Приштина, каде што децата питачи се најчесто активни. Интервјуата со децата питачи не се детални и истражувачот беше фокусиран на нивниот емотивен израз, од друга страна, интервјуата со експертите беа целосно детални, правејќи напори да се идентификуваат причините за оваа појава. Истражувачот објасни дека сите информации добиени за целите на оваа студија ќе останат анонимни и ќе се обезбеди дека се преземени сите неопходни мерки за да се спречи каква било штета причинета на децата од оваа студија. Развивањето на овие интервјуа понекогаш претставуваше предизвик поради јазичните тешкотии, особено за оние деца кои им припаѓаат на националните малцинства, како што се децата од заедниците на РАЕ1.

ПРАВНА РАМКА

Додека децата биле дел од миграциите многу години, меѓународните

interviews was sometimes challenging due to the language difficulties, especially for those children who belong to national minorities, such as children from RAE communities¹.

THE LEGAL FRAMEWORK

While children have been part of the migrations for many years, international and national legal systems have not paid any attention to their sensitivities situation. Only in 2010, the first international conference was held, to discuss the phenomenon of child beggars (Hindman, 2012, p. 47). The key role of dealing with this phenomenon in the society has been done by non-governmental organizations and they drew attention to this issue through lobbying and raising awareness in the international and national level. There have been some attempts to define this phenomenon as a group of children who are on the move for several reasons, including those voluntarily or non-voluntarily. The term 'child beggars' remains an umbrella term that is not reflected in the national legislation or international standards that would consider provisions and

¹ Ромите, Ашкалиите и Египќаните во Косово.

¹ Roma, Ashkali and Egyptian communities in Kosovo.

и националните правни системи не обрнале какво било внимание на нивната чувствителна ситуација. Само во 2010 година се одржа првата меѓународна конференција за да расправа за феноменот на децата питачи (Хиндман, 2012 година, стр. 47). Клучната улога на справување со овој феномен во општеството е извршена од страна на невладините организации и тие го привлекоа вниманието кон ова прашање преку лобирање и подигање на свеста на меѓународно и национално ниво. Постоеја некои обиди да се дефинира овој феномен како група на деца кои се движат за неколку причини, вклучувајќи ги и оние доброволно или недоброволно. Децата питачи остануваат чадор термин кој не се рефлектира во националното законодавство или меѓународните стандарди кои би зеле предвид одредби и мерки за одредени категории на деца кои се предмет на оваа дефиниција за да се разгледа дали националните системи обезбедуваат доволно заштита за овие деца.

Уставот на Република Косово, обезбедува директна примена на меѓународните конвенции за човекови права, вклучувајќи ја Конвенцијата за правата на детето (Парламент на Косово, 2008 година). Покрај тоа, во случаи каде постои несовпаѓање меѓу

measures for specific categories of children who are subject of this definition to be considered whether national systems provide sufficient protection for these children.

The Constitution of the Republic of Kosovo provides the direct implementation of international conventions on human rights, including the convention for children rights (Kosovo Parliament, 2008). In addition, in the cases where there is a discrepancy between the national legal norms and the international ones, the international legal norms shall prevail. The international legal norms shall also prevail in the cases where there is a discrepancy between the international and national legal norms. The Convention of Children Rights specifies an important principle that should be considered when dealing with this phenomenon (Detrick, 2000, p. 75). The Constitution is based on these principles and provides measures for dealing with this phenomenon. Kosovo is currently not a part of the international convention, which means that it is not part of the ongoing process of reporting or monitoring the implementation of the Convention of Children Rights. However, the procedure can be initiated within

националните правни норми со оние меѓународните, меѓународните правни норми преовладуваат. Меѓународните правни норми имаат предност и во случаите кога постојат спротивности помеѓу меѓународните и националните правни норми. Конвенцијата за правата на детето одредува важен принцип што треба да бидат преземен за справување со овој феномен (Детрик, 2000 година, стр. 75). Уставот е врз основа на овие принципи и обезбедува мерки за справување со овој феномен. Косово моментално не е дел од меѓународната конвенција, што значи дека не е дел од тековниот процес на известување или следење на спроведувањето на Конвенцијата за правата на детето. Меѓутоа, постапката може да се поведе во рамките на националниот правен систем, вклучувајќи ја институцијата Народен правобранител и локалниот суд, наведувајќи дека се повредени одредбите од Конвенцијата за правата на детето. Еден од клучните принципи изразени во Конвенцијата за правата на детето е дека државните институции треба да ги почитуваат и да обезбедат заштита на детето во рамките на нивната надлежност, без дискриминација (Детрик, 2000 година, стр. 75). Во поглавје II од Уставот на Република Косово јасно се обезбедени и признаени

the national legal system, including the institution of the Ombudsman and the local court, stating that the provisions of the Convention of Children Rights have been violated. One of the key principles articulated in the Convention of Children Rights is that state institutions shall respect and ensure the protection of the child within their jurisdiction without discrimination (Detrick, 2000, p. 75). Chapter II of the Constitution of the Republic of Kosovo specifically provides and recognizes the rights of children, as a constitutional right (Kosovo Parliament, 2008).

PROFILE OF CHILD BEGGARS

Children who are subject of this phenomenon have a common characteristic that they all come from families that are extremely poor, with lack of access to health and educational institutions. Those families are struggling to survive every day. Because of the situation in which they found themselves, they should abandon their childhood and find ways to earn money for themselves and contribute to the family budget with the aim of survival. They do it through many ways, including begging on the streets,

правата на децата, како уставно право (Парламент на Косово, 2008 година).

ПРОФИЛ НА ДЕЦАТА ПИТАЧИ

Децата кои се предмет на овој феномен имаат една заедничка карактеристика, односно сите тие доаѓаат од семејства кои се екстремно сиромашни, со недостаток на пристап до здравствените и образовните институции. Оние семејства секој ден се борат да преживеат. Поради ситуацијата во која тие се наоѓаат, тие треба да се откажат од своето детство и да најдат начини да се заработат пари за себе и да придонесат за семејниот буџет, со цел да опстанат. Тие тоа го прават преку многу начини, вклучувајќи питање на улиците, чистење на прозорците на автомобилите на раскрсниците, собирање старо железо кое подоцна го продаваат, пребарување во контејнери за ѓубре за да најдат работи, кои можат да ги продадат или да ги користат.

N/A е RAE девојче, 10-годишно девојче кој живее во градот, со нејзините родители и седум браќа и сестри, во почетокот на интервјуто, таа беше резервирана и срамежлива, нејзината облека беше валкана и се чинеше дека се плаши да одговори на прашањата. Кога ја прашавме зошто пита, таа одговори дека „сиромашни родители ја

cleaning windows of cars at intersections, collecting scrap metal which they later sell, search in garbage containers to find items that they can sell or use.

N/A is a RAE girl, a 10-year-old who lives in the city, with her parents and seven brothers and sisters, since the beginning of the interview, she was reserved and shy, her clothes were dirty and she seemed afraid to answer the questions. When asked why she was begging, she answered that “the poor parents force her to do so”, and she added that “sometimes they sent her to the city, because she could earn more money by asking for charity” (M.B, 2015). She also added “I beg to earn money to buy clothes and food” (M.B, 2015). From her behavior, it is obvious that she does not like this way of life. She continued to say “parents force me to beg, and sometimes replace me with my little brother and if we disobey then they beat us” (M.B, 2015). In the case of N/A, the economic situation is not only problematic, but also her family behavior, that indicates her physical and emotional abuse. This case discloses that force is an element used for forcing children in their begging activities.

тераат да го прави тоа“, и додава дека „понекогаш ја испраќаат во градот, бидејќи таа би можела да заработи повеќе пари барајќи милостина“ (М.Б., 2015 година). Таа, исто така, додава: „Јас питам да заработам пари за да купам облека и храна“ (М.Б., 2015 година). Од нејзиното однесување, очигледно е дека нејзе не ѝ се допаѓа овој начин на живот. Таа продолжува и вели „моите родители ме присилуваат да питам, а понекогаш ме заменува со мојот помал брат и ако ние не слушаме тогаш не тепаат“ (М.Б., 2015 година). Во случајот на Н/А не е само проблематична економската ситуација, туку и однесувањето на нејзиното семејство што покажува физичка и емоционална злоупотреба. Во овој случај се открива дека употребата на сила е елемент за принудување на децата да питачат.

СПРАВУВАЊЕ СО СИРОМАШТИЈАТА

Секојдневната рутина на децата питачи кои учествуваа во ова истражување, се карактеризира со недостаток на материјал и небезбедни услови. Многу од нив го започнуваат денот без да знаат дали ќе најдат пари за храна. Заморот и исцрпеноста се дел од нивната секојдневна рутина. Н/А е 11 годишно девојче од Драч (албански

DEALING WITH POVERTY

The daily routine of the child beggars who participated in this research, is characterized by material shortages and unsafety conditions. Many of them start the day without knowing if they will find money for food. Fatigue and exhaustion are part of their daily routine. N/A is a 11 years old girl from Durres (Albanian city). She has two sisters and a young brother. During the research, they were begging in the streets of Pristina. Together with their family they have stayed in Kosovo for the past two years. Once they have been deported to Albania, but they still returned to Kosovo. She said “there is nothing in Albania, it is difficult to earn anything and we were forced to come here, because here we find more opportunities” (A.B, 2015). While they remain in Kosovo, she explained that her family lives in a city with other families who are involved within the same activities of begging. The living conditions are very bad and unsafe. Due to the poor living conditions and lack of financial assistance, we all must beg to earn something. They are also facing health problems and to receive health-care they must be in a good financial

град). Таа има две сестри и еден млад брат. Во текот на истражувањето, тие просат на улица во Приштина. Заедно со своето семејство тие престојуваат во Косово во текот на изминатите две години. Еднаш биле депортирани во Албанија, но сепак се вратиле во Косово. Таа рече „нема ништо во Албанија, тешко е да се заработи нешто и ние бевме принудени да дојдеме тука, бидејќи тука наоѓаме повеќе можности“ (А.Б., 2015 година). Додека престојуваат во Косово, таа објасни како нејзиното семејство живее во градот со други семејства кои се вклучени во истата активност - питање. Условите за живот се многу лоши и небезбедни. Поради лошите услови за живот и недостаток на финансиска помош, сите ние мора да питаме за да заработиме нешто. Тие, исто така, се соочуваат со здравствени проблеми и за да добијат здравствена заштита тие мора да бидат во добра финансиска состојба. Впечатокот е дека финансиската состојба на семејството е многу тешка и дозволувајќи им на децата да питачат родителите се несовесни. Н/А, едно 13-годишно момче од РАЕ заедницата во Приштина, ги опишува причините за питачење во неговиот случај. Тој вели: „ние питаме, бидејќи нашиот татко има оперирано срце и има астма и неговата мајка секогаш се жали за

condition. The impression was that the family's financial circumstances were very difficult, parents allow children to beg, which shows that they are negligent. N/A a 13 year old boy from the RAЕ community in Pristina, describes the causes of begging in his case. He says “we beg, because our dad had a heart surgery and he also has asthma and our mother always complains of her bad health condition” (А.К, 2015). In terms of institutional support, N/A says that his family receives social assistance from the state but “we have insufficient money for everyone, so we are forced to beg in the street”. It is important to note that these cases show deteriorated situations where parents have health problems and may not be able to offer care support for their children.

N/A is a girl from the RAЕ community born in Kosovo Polje, and her activity as a beggar was developed in Pristina near the great post office. At first glance, it was a beautiful girl, soft and she just smiled. She had been begging in the streets of Pristina for five years. From the questions asked by the researcher, we understood that this girl was not forced by her family to carry out this activity, but the desire to earn

нејзината лоша здравствена состојба“ (А.К., 2015 година). Во однос на институционалната поддршка, Н/А вели дека неговото семејство добива социјална помош од државата, но „ние немаме доволно пари за секого, па затоа сме принудени да питаме на улица“. Важно е да се спомене дека овие случаи покажуваат влошени ситуации каде што родителите имаат здравствени проблеми и не се во состојба да понудат грижа и поддршка за своите деца.

Н/А е девојче од РАЕ заедницата родено во Косово Поле, а нејзината активност како питач е развиена во Приштина во близина на големата пошта. На прв поглед тоа беше една убава девојка, нежна и само се насмевна. Таа пет години питаше на улиците на Приштина. Од прашањата поставени од страна на истражувачот, се сфати дека оваа девојка не беше принудена од страна на своето семејство да ја врши оваа работа, туку волјата да заработи пари, стекнати во текот на денот ја охрабри да продолжи со оваа активност. Тоа е лош пример за тоа дека таа нема желба да присуствува на часовите во училиште (С.Б., 2015 година). Врз основа на овие интервјуа, тешките економски околности, навиките и сиромаштијата присилуваат значителен дел од децата кои питачат во сите

money, received during the day encouraged her to continue with this activity. It is a bad example that she doesn't have a desire to attend lessons at school (S.B, 2015). Based on these interviews, the tough economic circumstances, habits and poverty force a substantial percentage of children to beg in all municipalities. Since these children perform this begging activity, another danger in the future is faced. In every activity, the risks to which a child can be exposed may vary, particularly when they carry out such activities, their physical health, mental and emotional health is at risk due to several factors. Despite begging in the street, it is often a “family project”, described above, uncertainty and fear are two important emotions experienced by children who beg in the streets (Goyal, 2005, p. 41). However, clear data emerged during interviews with clear signals which were evident in the survey conducted in the street. These data and observations indicate that some issues were raised, relating to the forcing of children to beg in the streets and seizing their earnings, whether by their parents, relatives or guardians of these children, even though children do not talk about these kinds of relationships.

општини. Бидејќи овие деца питачат, тие се соочуваат со уште една опасност. При секоја активност, ризиците на кои детето може да биде изложено може да се разликуваат, особено кога се извршуваат такви активности, нивното физичко здравје, менталното и емоционалното здравје е во опасност поради неколку фактори. И покрај тоа што питањето на улица, често е „семеен проект“, како што е опишано погоре, несигурноста и стравот се две важни емоциите искусени од страна на децата кои питачат на улиците (Гојал, 2005 година, стр. 41). Сепак, јасни податоци се појавија во текот на интервјуата со јасни сигнали кои беа очигледни во анкетата спроведена на улица. Овие податоци и согледувања укажуваат на тоа дека некои прашања покрената принудувањето на децата да питачат на улиците и управувањето со нивната заработка, без разлика дали се работи за родители, роднини или старателите на овие деца, иако децата не зборуваат за овие видови на врски. Често родителите и другите се нетрпеливи со децата додека тие молат на улиците питајќи, без разлика дали тие се мали деца кои се наоѓаат во нивна грижа, или постари деца кои работат по улиците, додека родителите ги малтретираат преку питање. Срам, страв и неизвесност се емоциите што често

Often parents and others are impatient with the children, while they wonder on the streets begging, whether young children in their care are concerned, or older children working in the streets while parents pressurize them through begging. Shame, fear and uncertainty are emotions often experienced by these children. Some of these show how ashamed and persecuted they feel because of their lifestyle, they show that by frequent covering of their faces when they beg, feeling embarrassed because of their activities in the streets and fear of harassment (Nelien Haspels, 2000, p. 64). Risk and uncertainty regarding other children who beg is a conflict between them, and the reason for these conflicts is the competition in terms of their earnings from the begging, since they try to seize the profits. Another type of risk and uncertainty for children who beg are the crossroads when they beg or clean car windshields, where there are accidents or they may be hit by a car.

се доживуваат од страна на овие деца. Некои од нив покажуваат колку тие се срамат, бидејќи се прогонувани поради нивниот начин на живот, тие покажуваат дека честопати ги покриваат нивните лица кога питачат, со чувство на срам, поради нивните активности на улиците и страв од вознемирување (Нелиен Хаспелс, 2000 година, стр. 64). Ризик и неизвесност во врска со другите деца кои питачат е конфликт меѓу нив, а извор на овие конфликти е конкуренцијата во смисла на приходите од питањето, и тие се обидуваат да стекнат заработка. Друг тип на ризик и неизвесност за деца кои питачат е раскрсницата, додека питачат или ги чистат шофершајбните на автомобилите, каде што има инциденти или нив може да ги удри автомобил.

ЗДРАВЈЕТО НА ДЕЦАТА ПИТАЧИ

Здравствени проблеми се важна тема која произлегува од приказната на децата и невладините претставници. Здравствените проблеми се важен движечки фактор за децата да питачат на улиците. Всушност, повеќето од децата питачи кои ги интервјуиравме велат дека нивните родители страдаат од разни болести поради што е невозможно да работат. Треба да се спомене дека здравствените проблеми беа

THE HEALTH OF CHILDREN BEGGARS

Health problems are an important topic that emerges from the story of the children and non-governmental representatives. Health problems are an important driving factor for children to commit begging in the streets. In fact, most of child beggars interviewed say that their parents suffer from various diseases that make it impossible to work. It should be noted that health problems were an actuality for many child beggars. An important observation is that the inability of children is often exploited by their parents to beg. In various parts of the city of Pristina, children are left in the street in the main pedestrian area in a wheelchair for people to donate money as they ask. Children accompanied by parents stay near these children to supervise the donation. The situation of child beggars as material shortages, diseases and on the other hand begging in the streets at an early age seems to influence cognitive development in an aspect that requires immediate action (Civil Society, 2015). Based on observations and interviews with children, it seems that some aspects of cognitive development are highly de-

актуелни за многу деца питачи. Важна забелешка е дека неспособноста на децата често се експлоатира од страна на нивните родители за питање. Во различни делови на градот Приштина, децата се оставени на улица во главната пешачка зона во инвалидска количка за луѓето да донираат пари кога тие бараат. Децата во придружба на родителите остануваат во близина на децата за да го надгледуваат донирањето. Состојбата на децата питачи како материјални недостатоци, болести и од друга страна питачењето на улиците на рана возраст се чини дека влијае врз когнитивниот развој во аспект кој бара итна акција (Граѓанско општество, 2015 година). Врз основа на согледувањата и интервјуата со децата, се чини дека некои аспекти на когнитивниот развој се високо развиени, како што се, мобилноста во градот, движење од село во град, тие знаат како да им успее планот со манипулацијата со питачењето за да постигнат или да ја зголемат заработката преку питачење. Многу од овие деца се изложени на разни заразни болести и лоши временски услови, како што се топлина и студ и треба да се преземат мерки за нивно спречување, како и вакцинирање од страна на надлежните органи.

veloped, such as, mobility in the city, moving from village to city, they know the plan to work in begging manipulation to achieve or increase profits by begging. Many of these children are at risk of various infectious diseases and bad weather, such as heat and cold and need to undertake measures to prevent these and vaccination by the responsible authorities.

THE WELFARE OF CHILDREN

Child begging in Kosovo has negative impact on the welfare of society as a whole, and may even threaten the general safety. "Kosovo is a resource, transit and destination place for children that are trafficked into prostitution and forced on begging, while little girls and other children from RAE community are potential for trafficking, because of their poverty and lack of civil birth registration" said an expert from the non-governmental (Civil Society, 2015). In Kosovo, there are various media campaigns to encourage the public opinion to be sensible by not giving money to child beggars in the street with the purpose of reducing this phenomenon. We are talking about those who

БЛАГОСОСТОЈБА НА ДЕЦАТА

Питањето на децата во Косово има негативно влијание врз благосостојбата на општеството како целина, дури и може да ја загрози општата сигурност. „Косово е извор, транзитно подрачје и одредниште за децата со кои се тргува за да се занимаваат со проституција и се принудени на питачење, додека малите девојчиња и деца од РАЕ заедницата се потенцијал за трговија со луѓе, поради нивната сиромаштија и нерегистрирање во матичната книга на родени“, изјави експерт од невладините организации (граѓанско општество, 2015 година). Во Косово, постојат различни медиумски кампањи за поттикнување на јавното мислење за разумност и да не се даваат пари на децата питачи на улица со цел да се намали оваа појава. Станува збор за оние кои имаат корист од искористувањето на децата за свое лично збогатување. Освен од оваа категорија питачи, исто така има и други питачи на улиците, многу сиромашни лица од Косово и од соседните земји. Кај питањето особено е вознемирувачки фактот што повеќето питачи припаѓаат на возрасната група „деца“.

„Можеби има несигурност низ улиците, особено на оние локации кои се многу опасни, но исто така се за-

benefit by exploiting children for their own personal enrichment. Apart from this category of beggars, there are also other beggars in the streets, very poor people from Kosovo and the neighboring countries. Begging is an especially disturbing fact since most beggars belong to the age group of children. “We may be unsafe through the streets, especially in those locations that are very dangerous, but also are prohibited just for children”.

The phenomenon of child beggars is becoming more disturbing in Kosovo every day. According to the “Foundation Terre des hommes” in Kosovo, it is estimated that 120 children working in the streets and used for illegal activity, mainly for begging (Civil Society, 2015). The number of child beggars is one of the most serious violations of children’s rights, one concern is also that adults take babies with them. The Director of the Coalition of non-governmental organizations for protection of children, said in an interview, that children who beg are being jeopardized in their daily life (Civil Society, 2015). According to the data of the police institution for the Pristina region, the current statistical data are very limit-

бранети само за децата“.

Феноменот на децата питачи станува секој ден сè повеќе вознемирувачки во Косово. Според Фондацијата „Terre des Hommes“ во Косово, се проценува дека околу 120 деца работат на улица и се користат за нелегални активности, главно за питање (граѓанско општество, 2015 година). Бројот на деца питачи е еден од најсериозните прекршувања на правата на децата, а друг проблем се, исто така, возрасните кои со нив носат бебиња. Директор на Коалицијата на невладини организации за заштита на децата, рече во едно интервју, дека децата кои питачат се загрозувани во нивниот секојдневен живот (граѓанско општество, 2015 година). Според податоците на полицијата за регионот на Приштина, сегашните статистички податоци се многу застрашувачки, но на национално ниво полиција им забрани на 93 луѓе да питачат. Генерално, 45% од нив беа жени и 35% беа деца. Етничката структура се совпаѓа со мислењето дека питањето е поврзано главно со етнички и културни групи, со фокус на РАЕ заедницата. 70% од децата питачи припаѓаат на оваа етничка група. Директорот на Центарот за социјална работа во Приштина вели дека тие секои два месеца преземаат акција со косовската полиција за контрола и от-

ед, but at the national level, the police has banished 93 people involved in begging. In overall, 45% were women and 35% children. The ethnic structure confirms the opinion that begging is mainly linked to an ethnic and cultural group with a focus on the RAE community. 70% of child beggars belong to this ethnic group. The Director of the Center for Social Work in Pristina says that they take every two months action with the Kosovo Police for controlling and removing beggars from the streets, by giving them food and clarifications regarding the consequences of their actions (Social worker, 2015). However, there aren't any institutions where the poor can be placed thereafter. Especially child beggars could not be sent to the prison. Above all, the institutions react only when a beggar commits a crime that qualifies him for criminal investigation procedure.

CONCLUSION

In conclusion, as might be expected, children who beg encounter a range of difficulties and risks, and without an ef-

странување на питачите од улиците, давајќи им храна и појаснувања во врска со последиците од своите постапки (социјален работник, 2015 година). Меѓутоа, не постојат какви било институции каде што сиромашните може потоа да се сместат. Особено децата питачи не може да се испратат во затворот. Првенствено, институциите реагираат само кога питачот ќе стори кривично дело со што подлежи на постапка за кривична истрага. Поради отсуството на овие предуслови, случајот нема да биде испитан.

ЗАКЛУЧОК

Може да се заклучи дека децата кои питачат се соочени со голем број на тешкотии и ризици, и без ефикасен систем на заштита на децата, тие се всушност оставени да се грижат за самите себе и се принудени да се однесуваат како возрасни, губејќи го својот детски развој. Општата перцепција е дека повеќето од овие деца во Косово се принудени на оваа активност, дека тие се жртви на трговија или нивните родители ги принудуваат да питачат. Оние кои се одговорни за заштита на децата кои питачат се должни да обезбедат заштита за сите деца. Реалноста во Косово е дека децата кои питачат се под стрес, но системот не

fective system of protection of children, they are in fact left in their own care and forced to behave as adults, losing their child development. The general perception may be that most of these children in Kosovo are forced into this activity, if they are trafficked or their parents force them to beg. The reality in Kosovo is that children who beg are fully visible as stressed, but the system does not provide them with protection. According to non-governmental organizations, some institutions may even believe that we need to raise awareness and educate the general population so that they do not give money to beggars, rather than investigate cases proactively and provide services to these children. However, children who participated in this research have been very clear, in most cases, that their impoverished environment pushes them into the street to beg, and in many cases, they feel responsible that they should contribute to the family economy with this unlawful activity by supporting their parents, since the situation in which they live makes them unable to satisfy their basic needs. At

им обезбедува заштита. Според невладините организации, некои институции дури веруваат дека треба да се подигне свеста и да се изврши едукација на општата популација, така што тие нема да им даваат пари на питачите, наместо да ги испитува случаите проактивно и да им обезбедат услуги за овие деца. Меѓутоа, децата кои учествуваа во ова истражување беа многу јасни, во повеќето случаи, дека нивната сиромашна средина ги присилува да одат на улица да питачат, и во многу случаи, тие се чувствуваат одговорни дека треба да придонесат за финансите на семејството со оваа незаконска дејност, преку издршка на нивните родители, со оглед на ситуацијата во која живеат и бидејќи не се во состојба да ги задоволат основните потреби. Истовремено, одговорните лица се согласуваат дека не се прави доволно на тоа поле, бидејќи треба да се преземат превентивни мерки за да се спречи тоа да се случува во Косово, како и да се спроведе истрагата и апсење на лицата кои ги злоупотребуваат овие деца преку криумчарење и принудувајќи ги да питачат на улиците.

the same time, the responsible persons agree that there are no sufficient measures, which should prevent this from happening in Kosovo, and the institutions should conduct investigations and arrest persons who traffic and abuse and force children to beg in the streets.

